WOJTYLA

Autor Administrator

U suvremenom društvu poljuljanih vrijednosti, bolje reèeno izokrenutih, okrenutom prema hedonizmu i konzmerizmu, dobro je vidjeti kako o nekim, uvijek aktualnom temama razmišlja istinski mislilac, teolog, za mnoge i za života svetac, veliki prijatelj, Ivan Pavao II. Ovih dana kada ga je i službeno njegov nasljednik Benedikt XVI proglasio svecem, najprije kratko sjeæanje na jedan susret s njime, a onda nekoliko kraæih ulomaka iz njegove Autobiografije, u kojima na svoj osebujni i neponovljivi naèin razmišlja o velikim pitanjima - o životu, o ženi, obitelji, djeci....

Susret s prijateljem u Vatikanu

Dugo smo ga èekali u prepunoj velikoj vatikanskoj dvorani. Bilo nas je više od desetak tisuæa. Veliko, zavjetno hodoèašæe Hrvata, kao izraz zahvalnosti dokazanom prijatelju. Prekrasne pjesme hrvatskog Sjevera i Juga orile su se dvoranom. Zborovi kao da su se natjecali. „Ivane Pavle....“Krist na žalu"... i dr.. Dugo se nije pojavljivao. Bože, zašto ga nema? Da nije umro? Veæ dugo se govori o teškoj bolesti i skorom kraju.

Onda se pojavio. Dovezli su ga u invalidskim kolicima. Urnebes oduševljenja. Iskrenog, istinskog. Mnoštvo u zanosu. Sa suzama u oèima. Suzama radosnicama, i tuge. Nisam od onih koje masa ponese. Dapaèe, ne volim masu. I nisam podložan sugestiji i iluziji. Ali, tada sam bio dio tog mnoštva. U zanosu, ushiæen, i s punim osjeæajem da vidim pravoga sveca.

A On, u kolicima, bez i najmanjeg pokreta, izgledao je kao beživotna skulptura. Kad je lagano podigao ruku na pozdrav, oduševljenju nije bilo kraja. Pjesme su se još jaèe zaorile... „Hvala ti Sveti oèe...“ Nije mogao govoriti. Tek s velikim naporom i dosta nerazumljivo uspjeo je izreæi pozdrav. Ali i to je bilo dovoljno da u mnoštvu proizvede još veæi ushit.

Drugi su èitali Njegove poruke, a On je samo na momente dizao ruku , kao znak da sudjeluje i potvrđuje.

Potrajao je taj susret s istinskim prijateljem više nego što je planirano. Jednostavno, nije se dao s pozornice. Nekoliko puta pokušali su ga odvesti, ali on bi dao znak da stanu. Obostrana simpatija , duboko razumijevanje, istinsko prijateljstvo i poštovanje, bili su oèiti i jasni kao dan. Bio je to susret za pamæenje. Za cijeli život.

A. B.

Iz knjige: Ivan Pavao II., Autobiografija,

Nakladni zavod Matice hrvatske Zagreb

Žena

(...) Otkada pamtim, pobožnost prema Majci Božjoj pomagala mi je da se s posebnim poštovanjem odnosim prema že-ni. Dopuštala mi je gajiti stanovitu vrstu štovanja "ženine tajne".

Ako je naše stoljeæe u liberalnim društvima razdoblje širenja feminizma, može se pretpostaviti kako je ta orijen-tacija zapravo reakcija na nedostatak poštovanja na koje ima pravo svaka žena. Sve ono što sam na tu temu napisao u Mulieris dignitatem, nosio sam u sebi od mladih dana, u stanovitom smislu od djetinjstva. Možda je tome pogodo-vala klima epohe u kojoj sam odgajan, obilježena velikim poštovanjem i èašæenjem žene, posebice žene majke.

Mislim da suvremeni feminizam nalazi svoje korijenje baš na tom mjestu – u nedostatku istinskog poštovanja žene. Medutirn, istina koja je objavljena u ženi drukèija je.

Žena (...) je iznad svega srce obiteljske zajednice. Ona daje život – i ona usto prva odgaja. Naravno uz muževu po-moæ (...). Ta – poznato je, ljudski organizam prestaje živjeti kad prestane rad srca. Analogija je dostatno jasna. Ne može prestati u onoj roditeljici koja je srce obitelji. (...)

To prirodno poslanje žene majke èesto se dovodi u sumnju sa stajališta koja prije svega naglašavaju prava su-vremene žene. Katkada se na njezin profesionalni posao gleda kao na društveni uspjeh, a potpuna predanost pita-njima obitelji i odgoju djece uzima se kao rezignacija od razvoja vlastite osobnosti, kao nekakva zaostalost.

Istina je da jednako dostojanstvo i jednaka odgovornost muškarca i žene u potpunosti opravdavaju moguænost da se žena bavi javnim radom. Ipak, istinski uspjeh žene od društva zahtijeva posebno uvažavanje njezinih majèinskih i obiteljskih zadaæa, jer su one po vrijednosti iznad svih osta-lih zadaæa i javnih zanimanja. (...)

Znaèi li to da se žena ne bi trebala baviti profesional-nim radom? (...) Ženin profesionalni rad mora svugdje i uvijek biti tretiran sukladno èinjenici da proistjeèe iz poziva žene kao supruge i majke u obitelji. (...) To je velik posao. I taj veliki posao ne može biti društveno podcijenjen, mora biti uvijek dostojno vrednovan. (...) To je "ženski genij". 0

Obitelj je najvažnija

... Obitelj je prvi put i iz brojnih razloga najvažniji. Ona je opæi put, koji uvijek ostaje poseban, jedini i neponovljiv, kao što je neponovljiv i svaki èovjek. Obitelj je onaj put od kojeg se on ne može odijeliti. Kako obièno svatko od nas dolazi na svijet u obitelji, može se dakle reæi kako obitelji zahvaljuje za èinjenicu što je èovjek. Ako u tom dolasku na svijet i ulasku u svijet èovjeku nedostaje obitelj, to je uvijek udarac i neizrecivo uznemirujuæi i bolan nedostatak koji potom optereæuje cijeli život.

Znamo da je obitelj prva i temeljna ljudska zajednica. Ona je okružje života i ozraèje ljubavi. Život èitavih društa-va, naroda, država, Crkve ovisi o tome je li obitelj u njima bila pravo središte života i središte ljubavi.

Suvremena obitelj - kao i uvijek - traži "lijepu ljubav". (...) Civilizacija ljubavi znaèi radost -radost izmedu ostaloga zato što se "èovjek rodio na svijet" (usp. Iv 16,21). Ali radost takoðcr i stoga što su supružnici postali roditelji.

Dar

To što se rodio èovjek, èini se statistièkom èinjenicom koja se registrira kao i toliko inih èinjenica. Ta se èinjenica pre-brojava u demografskim brojkama i bilancama. Zasigurno, dijete za roditelje znaèi novi napor, novu kolièinu potreba i troškova. I otuda takoðer kušnja da ga ne bude, kušnja vrlo snažna u nekim društvenim i kulturnim sredinama. Zar ono zbilja nije dar? Zar dolazi samo uzimati, a ne davati? To su pitanja - to su nametljive misli kojih se s mukom oslobaða suvremeni èovjek. Dijete dolazi zauzeti mjesto kojeg je i tako sve manje na svijetu. Zar ipak uistinu ne unosi ništa u obitelj i društvo? Zar nije djeliæ onoga zajed-nièkog, dobra bez kojeg se ljudske zajednice raspadaju i umiru? Teško je to zanijekati. Dijete je dar za obitelj. Dar je braæi, sestrama i roditeljima. Dar života istodobno postaje dar i samim davateljima. Ne mogu ne osjetiti njegovu pri-sutnost, njegovo sudjelovanje u njihovu životu, ono što do-nosi na dobro braènoj i obiteljskoj zajednici. U to se stalno uvjeravam, a poèetak tog uvjerenja seže u prve godine mog sveæeništva, otkada sam poèeo sjedati u ispovjedaonicu da bih dijelio, brige i strahove tolikih supružnika. Susretao sam teške sluèajeve bunta i odbacivanja, ali istodobno i brojne divne, odgovorne i požrtvovne osobe. Sve su mi pred oèima...i zaklanjam ih svojom molitvom....

Prvo treba promijeniti odnos prema zaèetom djetetu. Èak i ako se ono pojavilo neoèekivano - tako se govori, "neoèekivano" - ono nikada nije u1jez ni agresor. Ono je ljudsko biæe. (...)

Svijet bi se pretvorio u užas kada bi supružnici, našavši se u materijalnim teškoæama, u svome zaèetorn djetetu vi-djeli samo teret i prijetnju svojoj sigurnosti; kada bi s druge strane dobro situirani supružnici u djetetu vidjeli nepo-treban a skup životni dodatak. To bi naime znaèilo kako ljubav u ljudskom životu više ne vrijedi.

I ja sam bio takav

Draga djeco (...). Želim ponoviti ono što vi sami dobro zna-te: papa vas jako voli. Govorio sam to bezbroj puta djeci (...) iz svih zemalja. U velikoj obitelji, kakva je Katolièka crkva, obitelji sastavljenoj od mnoštva osoba, malih i velikih, najdraža biæa su djeca. Vi donosite radost ostalima. Vi ste naša radost i naša radost æete ostati.

Djeèaci i djevojèice! Još ste maleni... I ja sam nekada takav bio, ali sada je sve prošlo.

Volim djecu

Htio, bih vam reæi kako uvijek volim gledati izlazeæe sunce (...), dok sunce izlazi, sve ljepši i i ljepši postaje svijet, kuæe, stanovi, a takoder i naš život. Sve postaje toplije.

Veoma volim promatrati izlazak sunca.Svaki èo-vjek, svako dijete sunce je koje izlazi.

Djeca su nada koja stalno nanovo cvjeta, plan koji se neprestano ostvaruje, buduænost koja zauvijek ostaje otvo-rena. Ona su plod braène ljubavi, koja zahvaljujuæi njima oživljava i jaèa. Dolazeæi na svijet, sa sobom donose objavu života koja ukazuje na prvog Stvoritelja života. U svemu o nama ovisna, posebice u razdoblju prvih godina života, pri-rodan su poziv na solidarnost.

Nije sluèajno Isus od uèenika tražio da pokažu djetinje srce (usp. Mk 10, 13-16).

Svako dijete koje dolazi na svijet "objava" je Boga, dar života, nade i ljubavi. (...) Molim za djecu - neroðenu i roðenu - u svim zemljama svijeta: neka svako od njih bude primljeno i okruženo ljubavlju.

Èovjek ima pravo živjeti

Pravo na život ljudsko je najtemeljnije pravo. (...) Pravo na život znaèi pravo na roðenje, a onda pravo na postojanje sve do prirodne smrti: "dok živim, imam pravo živjeti".

Ipak je ovdje pitanje zaèetoga i neroðenog djeteta po-sebno osjetljivo i oèito pitanje. Legalizacija prekida trudno-æe nije ništa drugo, nego ovlast dana odraslom èovjeku, dana snagom važeæeg zakona, da može nerodenog èovjeka lišiti života, èovjeka koji se ne može braniti. Teško je i zamisliti nepravedniju situaciju i teško je uistinu ovdje govoriti o opsesiji, ako se uzme u obzir temeljna obveza èiste savjesti, a to je obrana prava na život ljudskoga biæa – nevinog i bes-pomoænog.

(...) Nijedan ljudski zakonodavac ne može dakle reæi: smiješ ubijati, imaš pravo ubijati, ili èak: dužan si ubijati. Nažalost, u povijesti našeg stoljeæa takva je devijacija postala stvarnost. Na demokratski naèin dolazile su na vlast poli-tièke snage koje su izdavale propise suprotne pravu na život, na koji bez iznimke ima pravo svaki èovjek, a to su èinili uime sumanutih razloga, na primjer eugenièkih, etnièkih ili pak nekih drugih. Danas nisu ništa manje opasna zako-nodavstva koja ne uvažavaju pravo na život od trenutka zaèeæa. Podržava ih, nažalost, široko odobravanje ili su-glasnost javnog mnijenja. Kako je moguæe normalno prihvatiti zakone koji dopuštaju ubijanje zaèetog èovjeka, a koji veæ živi u majèinoj utrobi? Pravo na život na taj naèin ovisi o odlukama iskljuèivo odraslih ljudi koji u parla-mentima mogu provoditi svoje planove i ostvarivati vlasti-te interese. Pravo na život uskraæeno je neroðenim ljudi-ma.

Ako je dopušteno oduzeti život ljudskom biæu onda kada je ono najslabije, posve ovisno o majci, o roditeljima, o okružju ljudskih savjesti, tada se ne ubija samo nevinog èovjeka, nego i savjest. (...) Oni koji misle i promièu stav kako je to privatna stvar, kako u takvom sluèaju treba bra-niti iskljuèivo osobno pravo na odluku – ne misle i ne govore punu istinu. Pitanje odgovornosti za život zaèet u krilu svake majke posve je društveno pitanje. Istodobno je pitanje sva-kog i svih. Leži u kulturnim temeljima svakog društva. Bu-duænost ljudi i društva ovisi o tome. Prihvatimo li pravo oduzimanja dara života neroðenima, hoæemo li onda biti u stanju obraniti pravo na život u svakoj drugoj situaciji?

Prividni izbor

Biva i tako da je to pitanje ostavljeno kao pravo žene na slobodan izbor prema životu koji se u njoj veæ zaèeo, koji ona u svom krilu veæ nosi: ona bi trebala imati pravo izbora izmeðu raðanja djeteta, ili darovanja života, i oduzimanja života zaèetom

djetetu. Svatko vidi kako je to prividna al-tema tiva. Nema govora o pravu izbora kada je rijeè o oèitom moralnom zlu, kada se jednostavno radi o zapovijedi: "Ne ubij!" 0

Ne može se tu govoriti o ljudskoj slobodi, jer to je slo-boda koja zasužnjuje. (...) Ne može se stvarati fikcija slobode koja tobože èovjeka oslobađa, a u biti ga zarobljava i mo-ralno kvari. Stoga treba položiti raèun savjesti (...)! Možda zbog toga govorim tako kako govorim jer je to moja majka, ova zemlja! (...) To su moja braæa i sestre! I shvatite, svi vi, koji tako lakomisleno pristupate tim pitanjima, shvatite da me se ta pitanja ne mogu ne ticati, ne mogu me ne boljeti. Vas bi također trebala boljeti! Lako je uništiti, teško je sa-graditi.

Na strani žene

Teško je ne zamijetiti da smo na tom polju svjedoci brojnih ljudskih tragedija. Žena je vrlo èesto žrtva muškog egoizma. (èesto se događa da muškarac, koji je pridonio zaèeæu novog života, ne želi preuzeti odgovornost za njega, svaljuje ju na ženu, kao da je ona sama "kriva". Onda kada je njoj naj-potrebnija njegova potpora, on se ponaša kao cinièni ego-ist koji je iskoristio osjeæaje ili žensku slabost, a onda ne želi prihvatiti nikakvu odgovornost za svoje djelo.

Koliko god prekid trudnoæe zagovarale neke žene, posebice međunarodni feministièki pokret, toliko se u biti iza toga skriva muškarac kojemu je lakše ako taj problem rješava sama žena, premda pobaèaj škodi samo njoj.

Tako dakle odbacujuæi geslo "pro choice" (za izbor), treba se odvažno opredijeliti za geslo "pro woman" (za že-nu), to znaèi za izbor koji stvarno ide u korist žene. Jer æe ona sama platiti najveæu cijenu, ne samo za svoje majèinstvo, nego još više za uništenje tog majèinstva, za oduzimanje ži-vota djetetu koje se u njoj zaèelo. Jedini dostojan stav u tom sluèaju jest stav radikalne solidarnosti sa ženom. Ne smije ju se u takvom sluèaju ostavljati samu. Iskustva raznih istraživanja govore o tome kako žena ne želi oduzeti život djetetu koje nosi u sebi. Ako ju se u tom stavu podrži (...), tada je sposobna èak i za heroizam.

Jednom sam gledao takav film...

Velikim (...) grobljima ljudske okrutnosti u našem stoljeæu pridodaje se (...) veliko groblje: groblje neroðenih, groblje bespomoænih, èije lice nije upoznala èak ni roðena majka, koja je pristala ili podlegla pritisku da im se oduzme život prije nego su roðeni. A veæ su imali taj život, veæ su bili za-èeti, razvijali se pod srcem svojih majki, ne sluteæi smrtnu opasnost. A kada je ta opasnost postala èinjenicom, ta bes-pomoæna ljudska biæa pokušavala su se braniti. Filmski apa-rat ovjekovjeèio je tu oèajnièku obranu neroðenog djeteta u majèinoj utrobi pred agresijom. Jednom sam gledao takav film – i do danas ga se ne mogu osloboditi, ne mogu ga zaboraviti.

To nije opsesija

Suvremena znanost potvrđuje uvjerenje da je embrion ljud-sko biæe, dokazujuæi da je on od trenutka zaèeæa jedinstven i biološki samostalan bitak koji se kontinuirano razvija pre-ma unutarnjem planu sve do pune zrelosti. Upravo se zbog toga na embrione – posve isto kao i na roðene osobe – odno-si Božja zapovijed "Ne ubij!" (...)

Stoga moram ponoviti da kategorièki odbacujem sve optužbe ili sumnje koje se odnose na tobožnju papinu "op-sesiju" kada je u pitanju taj problem. Ovdje se radi o vrlo važnom pitanju...